

vraag 1

Jurisprudentie geldt in Nederland als formele rechtsbron.

Waarom?

1. Omdat dit in de Grondwet is vastgelegd
2. Omdat dit in het Statuut van het Koninkrijk der Nederlanden is vastgelegd
3. Omdat dit in art. 38 van het Statuut van het Internationaal Gerechtshof is vastgelegd
4. Omdat rechtsautoriteiten jurisprudentie in de rechtspraktijk als rechtsbron gebruiken

vraag 2

Waarom ontkomt de rechter er soms niet aan om nieuwe rechtsregels te vormen?

1. Vanwege het bestaan van open normen
2. Omdat zich soms gevallen voordoen waarop geen enkele bestaande regel van toepassing is
3. Omdat rechtsregels elkaar soms tegenspreken
4. Zowel a, b als c zijn juist

vraag 3

Wat is een verschil tussen jurisprudentie en wetgeving als bron van recht?

1. Rechterlijke uitspraken worden niet van overheidswege bekendgemaakt in een officieel blad
2. Rechterlijke uitspraken zijn niet afkomstig van een orgaan met een (grond)wettelijke bevoegdheid tot wetgeving
3. Rechterlijke uitspraken gelden in beginsel alleen voor partijen in het onderhavige geval
4. Zowel a, b als c zijn juist

vraag 4

Wat is een voorbeeld van functionele decentralisatie?

1. De Nederlandse Orde van Advocaten is bevoegd verordeningen vast te stellen die in het belang zijn van een goede uitoefening van de advocatenpraktijk (Art. 28 Advocatenwet)
2. De Gemeente is bevoegd tot regeling van de eigen huishouding (art. 124 lid 1 Gw)
3. De waterschappen

vraag 5

Is een beleidsregel een wet in materiële zin?

1. Nee, want een beleidsregel heeft geen externe werking en is niet algemeen
2. Nee, want een beleidsregel heeft geen externe werking en is niet afkomstig van tot wetgeving bevoegd gezag
3. Nee, want een beleidsregel is niet algemeen en is niet afkomstig van tot wetgeving bevoegd gezag
4. Ja

vraag 6

Welke rechterlijke instantie in een strafzaak is bevoegd te beoordelen of een bloot materiële wet in strijd is met de Grondwet?

1. Alleen de Hoge Raad
2. De Hoge Raad en het Gerechtshof
3. De Hoge Raad, het Gerechtshof en de Rechtbank
4. Geen enkele rechterlijke instantie

vraag 7

In het bestuursrecht staat in beginsel beroep op de bestuursrechter open tegen:

1. Beschikkingen
2. Beleidsregels
3. Algemeen verbindende voorschriften
4. Privaatrechtelijke rechtshandelingen

vraag 8

Wat is in het bestuursrecht een verschil tussen toetsing tijdens bezwaar en administratief beroep enerzijds en toetsing door de bestuursrechter anderzijds?

1. Alleen de rechter toetst ex nunc
2. Alleen de rechter voert rechtmatigheidstoets uit
3. Alleen de rechter toetst ex tunc
4. Noch a, noch b, noch c is juist

vraag 9

Een overeenkomst komt tot stand door een aanbod en de aanvaarding daarvan. (art. 6:217 BW).

Het aanbod is een:

1. Eenzijdige rechtshandeling
2. Meerzijdige rechtshandeling
3. Wederkerige rechtshandeling
4. Feitelijke handeling met rechtsgevolg

vraag 10

Een werknemer is van 1959 tot 1963 werkzaam bij De Schelde NV, waar hij in aanraking komt met asbest. In 1996 ontwikkelt hij mesothelioom, een vorm van longkanker veroorzaakt door asbest. Hij stelt zijn voormalig werkgever aansprakelijk. De werkgever stelt echter dat de verjaringstermijn van 30 jaar (art. 3:310 BW) verstreken is in 1993 en dat de vordering daarom moet worden afgewezen. In eerste aanleg en in hoger beroep volgt de rechter deze opvatting. Vervolgens wordt aan de Hoge Raad de stelling voorgelegd dat de toepassing van de verjaringstermijn van art. 3:310 BW in dit geval in strijd is met de redelijkheid en billijkheid (art. 6:2 BW). Mag de Hoge Raad art 3:310 BW toetsen aan de redelijkheid en billijkheid zoals neergelegd in art. 6:2 BW?

1. Nee, want dat is in strijd met het verbod om wetten in formele zin te toetsen aan de Grondwet (art. 120 Gw)
2. Nee, want dat is in strijd met het in het Harmonisatiewet-arrest neergelegde verbod om wetten in formele zin te toetsen aan ongeschreven rechtsbeginselen
3. Ja, want in Legesverordening Beerta is neergelegd dat de rechter bloot materiële wetten mag toetsen aan algemene rechtsbeginselen
4. Ja

vraag 11

Een onrechtmatige daad is een rechtshandeling

1. Dit is juist
2. Dit is onjuist

vraag 12

Een baggerschip zinkt in 1993 doordat een ander schip, een duwbak, kapseist. De oorzaak hiervan is de slechte staat (roest en daardoor lekkage) waarin de oude duwbak verkeert. Het baggerbedrijf stelt de Staat der Nederlanden en de deskundige die in 1992 een onzorgvuldige keuring van de duwbak heeft verricht aansprakelijk wegens onrechtmatige daad. De Staat en de deskundige zouden in strijd hebben gehandeld met het Reglement onderzoek schepen op de Rijn 1995 (RosR). De Hoge Raad oordeelt dat het overtreden veiligheidsreglement (RosR) de veiligheid van het scheepvaartverkeer in algemene zin wil bevorderen. Dit betekent dat het reglement niet strekt tot bescherming van het individueel vermogensbelang van derden, die schade lijden door een onvoldoende zorgvuldig gekeurd schip. Dat de Staat in het algemeen verantwoordelijk is voor een veilig scheepvaartverkeer betekent niet, dat een onbepaalde groep van derden beschermd wordt tegen de schade, die kan ontstaan doordat bij de keuring de onveiligheid van het schip niet is gebleken. Op grond van deze overweging wijst de HR de vordering tegen de Staat af. Op welk vereiste van onrechtmatige daad heeft deze overweging van de HR betrekking?

1. Causaal verband
2. Relativiteit
3. Onrechtmatigheid
4. Schade

vraag 13

Art. 6: 169 BW luidt:

Lid 1. Voor schade aan een derde toegebracht door een als een doen te beschouwen gedraging van een kind dat nog niet de leeftijd van veertien jaren heeft bereikt en aan wie deze gedraging als een onrechtmatige daad zou kunnen worden toegerekend als zijn leeftijd daaraan niet in de weg zou staan, is degene die het ouderlijk gezag of de voogdij over het kind uitoefent, aansprakelijk.

Lid 2. Voor schade, aan een derde toegebracht door een fout van een kind dat de leeftijd van veertien jaren al wel maar die van zestien jaren nog niet heeft bereikt, is degene die het ouderlijk gezag of de voogdij over het kind uitoefent, aansprakelijk, tenzij hem niet kan worden verweten dat hij de gedraging van het kind niet heeft belet.

Welke uitspraak is juist?

1. Lid 1 is een risicoaansprakelijkheid, lid 2 een schuldaansprakelijkheid
2. Lid 1 is een schuldaansprakelijkheid, lid 2 een risicoaansprakelijkheid
3. Lid 1 en 2 zijn beide een risicoaansprakelijkheid
4. Lid 1 en 2 zijn beide een schuldaansprakelijkheid

vraag 14

Is een analoge toepassing van strafbepalingen in strijd met het strafrechtelijk legaliteitsbeginsel?

1. Ja
2. Nee

vraag 15

Een verdachte heeft in verschillende café's meerdere glazen bier gedronken en is daarna met een bekende in zijn BMW 520i gestapt. Hij rijdt met hoge snelheid –120 à 130 km/u, terwijl 80 km/u is toegestaan– negeert tweemaal een rood licht en doet een paar gevaarlijke inhaalmanoeuvres. Bij een volgende inhaalmanoeuvre gaat het na een paar pogingen mis: op een drukke provinciale weg botst de BMW frontaal op een tegenligger. Hierbij komen vijf personen om het leven: vier personen in een Seat Ibiza en de passagier in de BMW.

Verdachte wordt alleen doodslag (art. 287 Sr) ten laste gelegd. Er is geen subsidiare tenlastelegging.

Inzake het vereiste van opzet oordeelt het Hof:

“Uit de gebezigde bewijsmiddelen blijkt dat er met de BMW kort voor de aanrijding met hoge snelheid is gereden, dat er twee maal door rood licht is gereden, dat er zich gevaarlijke inhaalmanoeuvres hebben voorgedaan en dat verdachte kort tevoren alcoholhoudende drank had gedronken. Naar het oordeel van het hof heeft verdachte door op voormelde wijze aan het verkeer deel te nemen zich willens en wetens blootgesteld aan de aanmerkelijke kans, dat andere verkeersdeelnemers ten gevolge van zijn handelwijze van het leven zouden worden beroofd”.

Inzake het vereiste van opzet oordeelt de HR vervolgens:

“In gevallen als het onderhavige, dat zich hierdoor kenmerkt dat de gebezigde bewijsmiddelen nopen tot de gevolgtrekking dat de verdachte door zijn handelwijze ook zelf aanmerkelijk levensgevaar heeft gelopen, dient de rechter in zijn oordeel te betrekken dat –behoudens aanwijzingen voor het tegendeel– naar ervaringsregelen niet waarschijnlijk is dat de verdachte de aanmerkelijke kans dat een frontale botsing met een tegemoetkomende auto zal plaatsvinden, en hij als gevolg van zijn gedraging zelf het leven zal verliezen, eveneens op de koop toe neemt. Gelet op het evenoverwogene en in aanmerking genomen dat de gebezigde bewijsmiddelen inhouden dat de verdachte meermalen –kennelijk om een botsing te vermijden– een ingezette inhaalmanoeuvre heeft afgebroken vooraleer de in de bewezenverklaring bedoelde fatale inhaalmanoeuvre uit te voeren, hetgeen er op wijst dat althans in de voorstelling en naar de verwachting van de verdachte laatstbedoelde manoeuvre niet tot een botsing zou leiden, behoeft de bewezenverklaring, in het bijzonder voor zover daarbij is aangenomen dat verdachtes opzet was gericht op de dood van de slachtoffers, nadere motivering”.

Welke stelling over het voor doodslag vereiste opzet is juist?

1. Zowel het Hof als de Hoge Raad achten opzet bewezen
2. Noch het Hof noch de Hoge Raad achten opzet bewezen
3. Het Hof acht opzet niet bewezen, de Hoge Raad wel
4. Het Hof acht opzet wel bewezen, de Hoge Raad niet

vraag 16

Vervolg zelfde casus. Stel dat de voor doodslag vereiste opzet NIET bewezen kan worden geacht.

Wat is dan de uitkomst van de strafzaak?

1. Vrijspraak
2. Ontslag van alle rechtsvervolging
3. Niet ontvankelijkheid van het O.M.
4. Onbevoegdheid van de rechter

vraag 17

Een vrouw wordt verdacht van overtreding van de Opiumwet. Haar echtgenoot lijdt aan de ziekte MS. Naast de reguliere medicatie gebruikt hij cannabis. Het gebruik van cannabis heeft een heilzame werking op de spasticiteit en de pijn, die hij ondervindt door MS. Om te kunnen beschikken over de juiste soort en dosis cannabis, zijn verdachte en haar echtgenoot deze zelf gaan kweken.

De vrouw wordt vervolgd. Haar wordt ten laste gelegd dat:

"A. zij op 08 juli 2004 te Bovensmilde, gemeente Midden-Drenthe, tezamen en in vereniging met een ander, opzettelijk heeft geteeld en bereid en bewerkt en verwerkt, in een pand aan de [a-straat 1] een hoeveelheid van ongeveer 49 hennepplanten, zijnde hennep een middel vermeld op de bij de Opiumwet behorende lijst II, dan wel aangewezen krachtens artikel 3a, vijfde lid van die wet.

B. zij op 15 december 2004 te Bovensmilde, gemeente Midden-Drenthe, tezamen en in vereniging met een ander, opzettelijk heeft geteeld en bereid en bewerkt en verwerkt, in een pand aan de [a-straat 1] een hoeveelheid van ongeveer 40 hennepplanten, zijnde hennep een middel vermeld op de bij de Opiumwet behorende lijst II, dan wel aangewezen krachtens artikel 3a, vijfde lid van die wet."

De rechter acht deze ten laste gelegde feiten bewezen.

Hij oordeelt dat het onder 1 en 2 bewezenverklaarde gekwalificeerd kan worden als:

" medeplegen van opzettelijk handelen in strijd met het in artikel 3, eerste lid, onder B, van de Opiumwet gegeven verbod."

Door de echtgenoot van verdachte wordt onder meer verklaard:

"Ik heb de ziekte MS. Het is een nare ziekte en ik heb baat bij hennep als medicijn. Ik heb de hennep van de coffeeshop alsmede de farmaceutische hennep geprobeerd. Beiden zijn van matige kwaliteit. Alleen de zelfgekweekte hennep heeft bij mij een pijn- en symptoombestrijdend effect. Aan de hennep die in de coffeeshop te koop is, zijn groeimiddelen toegevoegd, waardoor het niet de juiste werking heeft. De hennep die in de apotheek te koop is, is bestraald waardoor deze van matige kwaliteit is. Ook is deze hennep heel duur. Een ontheffing kan slechts door instellingen en bedrijven worden aangevraagd en niet door een particulier. Dus dat is ook geen optie".

Verdachte doet beroep op een strafuitsluitingsgrond. Zij voert aan: "Er is sprake van een conflict van plichten. Aan de ene kant de plicht om de strafwet (in dit geval de Opiumwet) niet te overtreden. Aan de andere kant het recht op een dragelijk en menswaardig bestaan en de daaruit vloeiende plicht om alles in het werk te stellen om onnodig lijden te voorkomen en de kwaliteit van het leven zo goed mogelijk te laten zijn."

Op welke strafuitsluitingsgrond doet verdachte een beroep?

1. Overmacht in de zin van een noodtoestand (art. 40 Sr)
2. Wettelijk voorschrift (art. 42 Sr)
3. Overmacht als schulduitsluitingsgrond (art. 40 Sr)
4. Ontoerekenbaarheid (art. 39 Sr)

vraag 18

Vervolg casus. Stel dat de rechter het beroep op de strafuitsluitingsgrond honoreert.

Wat is dan het gevolg?

1. Vrijspraak
2. Ontslag van alle rechtsvervolging
3. Vrijspraak indien de strafuitsluitingsgrond een rechtvaardigingsgrond is. Ontslag van alle rechtsvervolging indien de strafuitsluitingsgrond een schulduitsluitingsgrond is
4. Ontslag van alle rechtsvervolging indien de strafuitsluitingsgrond een rechtvaardigingsgrond is
Vrijspraak indien de strafuitsluitingsgrond een schulduitsluitingsgrond is

vraag 19

Op nieuwjaarsnacht 2006 schiet een in Amsterdam woonachtige man met een geweer op een lantarenpaal in de Utrechtse wijk Wilhelminapark. Het doel is te laten zien aan een vriend hoe nauwkeurig hij kan schieten. Een deel van de kogel ketst af en dringt door het raam van een slaapkamer in een omliggende woning, waarna het belandt in de bovenarm van een aldaar slapende vrouw. Gevolg: slagaderlijke bloeding, spier en zenuwletsel. De dader wordt door de rechtbank en vervolgens in hoger beroep veroordeeld wegens zwaar lichamelijk letsel door schuld (art. 308 Sr). Het slachtoffer wil vervolgens een vordering wegens onrechtmatige daad instellen tegen de dader van 28.000 EURO. Kan een dergelijke vordering in beginsel (d.w.z. indien aan alle vereisten van onrechtmatige daad zou zijn voldaan en de vordering volgens de geldende eisen bij de bevoegde rechter zou worden ingesteld) worden toegewezen?

1. Nee, volgens het ne bis in idem beginsel kan de dader niet twee keer wegens hetzelfde feit worden vervolgd en veroordeeld
2. Nee, want dan zou de dader dubbel gestraft worden: met de strafrechtelijke sanctie en de privaatrechtelijke schadevergoeding
3. Nee, want de onrechtmatige daadvordering moet door het Openbaar Ministerie worden ingesteld
4. Ja

vraag 20

Welk gevolg kan de rechter NIET verbinden aan de onrechtmatige toepassing van dwangmiddelen?

1. Bewijsuitsluiting
2. Officier van Justitie niet ontvankelijk verklaren in de vervolging
3. Een lagere straf opleggen
4. Nietigheid van de dagvaarding

vraag 21

Welke stelling over bewijs in het eindonderzoek in strafzaken is juist?

1. De rechter is niet verplicht het ten laste gelegde feit bewezen te verklaren als er volgens de wet voldoende bewijs is
2. Een bekennende verklaring van de verdachte is onvoldoende bewijs dat hij het ten laste gelegde feit heeft begaan
3. In de praktijk wordt veel bewijs niet ter zitting geproduceerd, maar in het voorbereidende onderzoek, namelijk in processen verbaal
4. Zowel a, b als c zijn juist

vraag 22

Welke stelling over internationaal gewoonterecht is juist?

1. Enkele staten kunnen door hun afwijkende praktijk de vorming van een gewoonterechtelijke regel niet tegenhouden
2. Uiteindelijk berust het internationale gewoonterecht op de instemming van staten
3. Opinio iuris kan onder meer worden afgeleid uit verklaringen van regeringsleiders
4. Zowel a, b als c zijn juist

vraag 23

Welke staat is GEEN permanent lid van de Veiligheidsraad?

1. China
2. Frankrijk
3. Duitsland
4. De Verenigde Staten van Amerika

vraag 24

Welke stelling over het Hof van Justitie van de EU is juist?

1. Het Hof kan zich in bepaalde gevallen op verzoek van een individu uitspreken over de rechtmatigheid van handelingen van de Europese instellingen
2. Het Hof kan zich op verzoek van de nationale rechter uitspreken over de uitleg van een regel van Europees recht
3. Het Hof kan zich uitspreken over schending van het Europese recht door lidstaten
4. Zowel a, b als c zijn juist

vraag 25

Welke stelling over secundair Europees recht is ONJUIST?

1. Verordeningen mogen worden omgezet in nationaal recht
2. Richtlijnen zijn verbindend ten aanzien van het te bereiken resultaat
3. Verordeningen hebben een algemene strekking
4. Een besluit is een beslissing in een concreet geval op basis van primair of secundair Europees recht

vraag 26

Wat is het doel van het buitengewone rechtsmiddel van de herziening?

1. Een rechtsgang bieden aan derden die benadeeld zijn door een vonnis gewezen in een geschil tussen andere partijen
2. De rechtseenheid garanderen
3. Mogelijkheid bieden om op te komen tegen een strafrechtelijke uitspraak die onjuist zou kunnen zijn wegens een destijds onbekende omstandigheid
4. Mogelijkheid bieden om een uitspraak in een burgerlijke zaak opnieuw voor te leggen aan dezelfde rechter, bijvoorbeeld omdat bedrog door de wederpartij later is ontdekt

vraag 27

Hoe moet in het bestuursrecht een last onder bestuursdwang worden gekwalificeerd?

1. Als een beschikking
2. Als een algemeen verbindend voorschrift
3. Als een plan
4. Als een beleidsregel

vraag 28

Heeft het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens rechtstreekse werking in landen met een dualistisch stelsel?

1. Ja
2. Nee

vraag 29

Pieter S. meent dat zijn recht op een eerlijk proces (art. 6 EVRM) geschonden is. Noch de rechtbank, noch het hof, zijn dat met hem eens. Er staat voor hem nog beroep in cassatie open, maar daarvan maakt Pieter S. geen gebruik. Kan Pieter S. nu een ontvankelijke klacht indienen bij het Europese Hof voor de Rechten van de Mens?

1. Ja
2. Nee
3. Ja, mits hij de klacht indient binnen de gestelde termijn (art. 35 lid 1 EVRM)

vraag 30

Wie heeft de leiding over een gerechtelijk vooronderzoek in strafzaken?

1. De rechter-commissaris
2. De officier van Justitie
3. De raadsman